

سال‌ها بعد، هنگامی که کلتل آورلایانو بوئندیا روبروی سریازانی که فرار بود تیربارانش گشت، ایستاده بود، عصریک روز در سال‌های گذشته رایباد آورد که پدرش او را برای کشف بخش برد بود. در آن زمان ماکوندو روستایی با بیست خانه‌ی خشی بر کرانه‌ی رودخانه‌ای با آب صاف و زلال بود که بر بستر سنگی خود جاری بود. سنگ‌ها مانند تخم مرغ‌های ماقبل تاریخ سفید بودند همه چیز آن قدر تازه بود که بسیاری از چیزها فاقد نام بودند، برای مشخص کردن آنها لازم بود که با انگشت به آنها اشاره کنن. همه ساله در طول ماه مارس، یک خانواده‌ی کولی زندگی خوب را نزدیک روستا بربا می‌گردند و با صنای گوش خراش طبل و کرنا اختراعات جدید خود را به همه نشان می‌دادند.

در ابتدا آنها یک آهن‌ربا به آنجا اورده‌اند کولی درشت هیکلی با ریش‌های درهم تنیده و دست‌های تجھشکوار که خود را ملکویادس می‌نامید، چیزی را که خودش هشتمین عجایب از کیمیاگران و دانشمندان مقدونیه می‌نامید، به معرض نمایش عموم گذاشت. او با دو شمش قفلی از خانه‌ای به خانه‌ی دیگر می‌رفت و همه از اینکه می‌دیدند کوزه‌های قابلیه‌های، ابرها و سه پایه‌ها از جای خود به زمین می‌افتد متوجه می‌شدند. صدای جر جر صبح‌ها و پیچ‌ها می‌آمد که از تخته‌ها جدا می‌شدند و حتی انسیابی را که مدت‌ها گم شده بودند دوباره پیدا شدند و به دنبال آهن‌ربای جانویی ملکویادس به راه افتادند. کولی با لوحجه‌ی غلیظی می‌گفت: اشیاء در ذات خود زنده‌اند. با این آهن‌ربا به آسانی روح آنها را بیدار می‌کنم.

خوزه آرکادیو بوئندیا که تصورات بی‌حد و حضوش همیشه تا حاوره‌الطبیعه و حتی ورای معجزه و جادو می‌رفت، فکر کرد: ممکن است بشود از این اختراع بدون استفاده برای بیرون کشیدن طلا از دل زمین بپره برد. ملکویادس گه مرد صادقی بود در این زمینه به او

هشدار داد که: آهنربا به درد آن کار نصی خورد اما خوزه آرکادیو بوندیا در آن دوران صداقت کولی‌ها را باور نمی‌کود بنا براین قاطر و یک جفت بزر خود را با دو شمش آهنربا معامله کرد همسرش اودسولا اینگواران که برای افزایش درآمد ناجیزشان منکی بر آن حیوانات بود توانست مانع کار او شود. شوهرش در پاسخ به لو گفت: خیلی زود به مقدار کافی طلا خواهیم داشت که حتی بتوانیم کف خانه را هم از طلا بیوشانیم.

برای اثبات صحبت ادعایش چندین ماه سخت کار کرد اور نقطعه‌ی منطقه را، حتی کف بستر رودخانه را نیز با دو شمش آهنی گاوشن کرد و بلند بلند وردهای ملکویادس را می‌خواند. تنها چیزی که او موفق شد از دل زمین بیرون بکشد، یک زره فرن پانزدهمی بود که تکه‌هایش به هم چسبیده بود و فرو رفته‌ایی داشت که هائند یک کدوی بزر از سنگریزه صدا می‌کرد. موقعی که خوزه آرکادیو بوندیا و چهار مرد همراهش توانستند تکه‌های زره را از هم جدا کنند، اسکلت گچ گرفته‌ای را درونش یافتد که یک جعبه‌ی کوچک مسی به گردن داشت و یک مشت موی زن در اطراف گردش دیده می‌شد. ماه مارس کولی‌ها دوباره بازگشتند. آنها این بار یک تلسکوب و یک شیشه‌ی ذره‌بین به بزرگی یک طبل آورده بودند که به عنوان آخرین اکتشاف یهودیان آمستردام به نمایش همه گذاشتند. آنها یک زن کولی را در انتهای روستا نشاندند و تلسکوب را جلوی خیمه بربرا گردند. مردم می‌توانستند با برداخت پنج ریاله به داخل تلسکوب نگاه کنند و زن کولی را در فاصله‌ی یک دست از خود مشاهده کنند ملکویادس می‌گفت: علم فاصله‌ها را کم کرده است بشر به زودی قادر خواهد بود بنون اینکه خانه‌اش را ترک کند، اتفاقات را در هر نقطه‌ای از اطرافش، مشاهده کند.

در یک ظهر سوران و گرم با شیشه‌ی ذره‌بین نمایش جالی را ارائه دادند آنها یک مشت علف خشک را در وسط خیابان گذاشتند و با تمرکز نور خورشید در کانون عدسی ذره‌بین، آن علف‌ها را به آتش کشیدند. خوزه آرکادیو بوندیا که هنوز از شکست آهنربا خاطریش ارام نشده بود در فکر استفاده از این اختراع به عنوان یک ایزار جنگی افتاد. باز هم ملکویادس تلاش کرد اور از این کار منصرف گند. اما سرانجام او یادیافت که ذره‌بین را با دو شمش آهنربا و سه سکه‌ی مستعمراتی تعویض گند. لورسولا لز سر بیچارگی و تعجب گریه و زاری سرداد آن بول بخشی از سکه‌های طلایی بود که پدرش با عمری فناعت جمع کرده بود و او آنها را برای روز میاندا زیر تخت خودش دفن کرده بود. خوزه

آرکادیو بوندیا هیچ تلاشی برای آرام کردن گریه‌های او نکرد او کاملاً غرق در آزمایش‌های علمی خود شده بود و حتی درین کار حاضر بود جان خود رانیز به خطر بیاندازد لو برای نشان دادن اثرات ذره‌بین روی بدن سربازان دشمن، بدن خودش را مستقیماً در مقابل اشعه‌ی خورشید قرار داد و بدنش چنان آسیبی دید که برای مدتی طولانی آثار آن باقی مانده بود علیرغم مخالفت‌های بین در بین همسرش، برای چنین اختراعاتی یک بار چیزی نمانده بود که کل خانه را به آتش بکشد او ساعت‌های طولانی را در آناقش سپری می‌کرد. امکانات استراتژیک سلاح جدیدش را محلسیه می‌کرد تا اینکه سرانجام با کنار هم گذاشت آنها کتاب کاملی تدوین کرد و می‌رساند آن کتاب را به همراه یک سری از نتایج آزمایش‌های خود و چندین برگه از توضیحات را برای حکومت مرکزی خرستاد به وسیله‌ی یکی چلپک که از کوهها و باتلاق‌های وسیع و رودخانه‌های خروشان عبور کرد و چندین بار نزدیک بود در اثر طاعون و نالمیدی و ترس و وحشت و هجوم جانوران وحشی جان خود را از دست بدهد او علاقتی به راهی رسید که قاطرها از آنجا مرسولات پستی را حمل می‌کردند علیرغم اینکه سفر به پایتخت در آن موقع ناممکن بود خوزه آرکادیو بوندیا قول داد به محض دستور از طرف دولت آن سلاح جنگی را ببرد با براین او می‌توانست اختراق مخصوص خودش را برای فرماندهان نظامی به نمایش بگذارد و حتی می‌توانست خودش مسئول آموزش آنان بشود و نام این برد را نبردی خورشیدی نامید.

او چندین سال منتظر یاسخ دولت ماند سرانجام از این انتظار خسته شد و شکست بروزه‌ی خود را نزد ملکوبادس اعتراف کرد و آن کولی برای اثبات صداقت خود ذره‌بین را با سکه‌های قدیمی عوض کرد به علاوه چندین نقشه‌ی پرتغالی و وسائل دریانوردی سیاری را برای لو گذاشت با دست خط خود قسمت‌هایی از مطالعات هرمان راهب را نوشت تا خوزه آرکادیو بتواند طرز استفاده‌ی دوربین و قطب نما و زاویه‌یاب را یاد بگیرد خوزه آرکادیو بوندیا ماه‌های طولانی فصل باران را در اتفاق کوچکی که در انتهای خانه ساخته بود، سپری کرد تا کسی نتواند مزاحم آزمایش‌های او بشود وظایف خانوادگی خود را کلاً از یاد برد بود کل شب را در حیاط به تماشای ستارگان و مطالعه‌ی وضعیت آنها می‌گذراند و برای یافتن موقعیت دقیق خطه‌های روزها جلوی در خانه زیر نور مسقیم آفتاب می‌نشست تا موقعیت دقیق خورشید را پیدا کند گاهی هم آفتاب زده می‌شد مدتی گذشت

تا با طرز کار وسایل خود کاملاً آشنا شد، و اطلاعات فضایی اش به جایی رسیده بود که به او اجازه می‌داد بدون ترک از مایشگاهش بتواند دریاهای ناشناخته گشتنی برآنده سرزمین‌های دورافتاده را ببیند و بدون اینکه مطالعه‌اش را ترک کند با موجودات افسانه‌ای ارتباط برقرار کند. این همان دوره‌ای بود که عادت کرده بود با خودش حرف بزند، در خانه قلم بزند بدون اینکه به دیگران توجه کند. این در حالی بود که اورسولا و بچه‌ها کمرشان از سنگینی کار در مزرعه شکسته بود، آنها موز، سبجد، بوته‌های چفتدر، سیب‌زمینی و بادمجان می‌کاشتند ناگهان بدون هیچ هشدار قبلی، فعالیت‌های تبلود و هذیان‌گویی او به نوعی حالت مهربانی و رافت تعییر یافته.

روزها سپری می‌شد واو به آرامی زیرلب یافته‌های خود را بدون اینکه خودش نیز اعتباری برای آنها قائل باشد زمزمه می‌گرداند گویی جانو شده باشد.

سرانجام در یک روز سه‌شنبه از ماه دسامبر، از سنگینی بار عذاب خود آسوده شد. پیجه‌ها تا آخر عمرشان بخاطر می‌اورند که چگونه پدرشان، با وقاری خاص، با شب زنده‌داری‌های طولانی و خشم خیال‌اش، کشف خود را به آنها اعلام کرد؛ می‌دانند زمین گرد است؟ درست مانند یک پرتفال!

اورسولا که طاقتمن تمام شده بود، فریاد زد: اگر می‌خواهی دیوانه بشوی، خودت تنها دیوانه شو. اما سعی نکن ایده‌های کولی وارت را در ذهن بچمها هم فروکنی.

خوزه آرکادیو بوئندا، آن قدر آرام بود که وقتی همسرش از او جدا شد و رفت و دورین را به زمین زد و شکست، هیچ واکنشی از خود نشان نداد. بلکه، فوراً یکی دیگر از آن نوع را ساخته در روزهای بعد مردان روستا را در اتاق کوچکش جمع کرد و با توری‌هایی که هیچ‌کدام از آنها نمی‌فهمیدند، امکان مراجعت کشته‌ها به نقطه‌ی حرکت را با کشیدنی اینام به سوی شرق به آنها نشان داد. همه‌ی مردم روستا متقاعد شده بودند که خوزه آرکادیو بوئندا دیگر عقلش را از دست داده است. تا اینکه ملکوبیادس بازگشت و همه چیز روشن شد.

او در حضور همه از هوش و نوع مردی که با استفاده از علم نجوم به توری اثبات شده‌ای رسیده است تحلیل کرد. گرچه آن فرضیه در ماکوندو ناشناخته مانده بود، ولی لو برای اثبات ادعای خود هدیه‌ای به او داد که نقش بسیار مهمی در اینده‌ی روستا بازی می‌کرد یک از مایشگاه کیمیاگری‌ها در این مدت ملکوبیادس با سرعت اعجاب‌آوری

سالخورده شده بود اما به نظر می‌رسید که هم سن و سال خوزه آرکادیو یونتندیا باشد اما بعدها همانطوری که خوزه آرکادیو قدرت فوق العاده‌اش را حفظ کرده بود و می‌توانست یک اسب را تنها با گرفتن گوش‌هایش به زمین بخواهاند، مرد کولی به نظر می‌رسید که با بیماری مهلکی دست به گریبان است. در واقع، این نتیجه‌ی اعراض گوناگون و نادری بود که در سفرهای مختلفش به دور دنیا در او به وجود آمده بود همانطوری که در برپائی آزمایشگاه به خوزه آرکادیو یونتندیا کمک می‌کرد، راجع به آن بیماری‌ها هم برایش صحبت کرده بود، و گفته بود که مرگ همه‌چا تبال او است. ولی هنوز نتوانسته ضربه‌ی آخر را به او بزند او نمونه‌ی یک مرد فراری بود که به هر نوع مرض و فاجعه‌ای که ممکن است بر کسی نازل شود، دچار شده بود او از پلاکرا در پارس و اسکوروی در شبیه جزیره‌ی مالزی، جذام در اسکندریه، بزی بزی در زاین، طاعون در ماداگاسکار، زلزله در سیسیل و غرق شدن کشتی در تنگه‌ی مالکالیانس جان سالم به در برده بود این موجود عجیب و شگفت که می‌گفت سر نخ پیش گویی‌های نوستر آداموس را در دست دارد مرد افسرده‌ای به نظر می‌رسید که نقاوی از غم بر جهله داشت، با نوع آسیابی نگاهش، چنان به نظر می‌رسید که انگلار باطن هرجیزی را می‌داندیبا کلاه سیاه بزرگی که به سر داشت شبیه کلامغی شده بود که بال‌هایش را گشوده باشد و نیم تنها محمل، می‌پوشید که رد پای قرون در آن دیده می‌شد. اما با این هوش و ذکاآوت و وسعت نظر رازگونه‌اش او نیز انسانی زیبی بود که در گیر مسایل زندگی روزانه‌ی خود بود از درد پیری شکایت می‌کرد از می‌اهمیت‌ترین مشکلات هادی گله می‌کرد و مدت‌ها بود که خدمه‌هایش، قطع شده بود شاید به این دلیل نمی‌خندید که بیماری اسکورویوت دندان‌هایش را ریخته بود.

در یک ظهر گرم که کولی اسرار خود را فاش کرد خوزه آرکادیو یونتندیا یقین پیدا کرد که تازه دوستی بزدگی بین آنها آغاز شده است. بجهه‌ها از قصه‌های جذاب او لذت می‌بردند. آنورلیانو که پنج سال بیشتر نداشت، در تمام عمر، او را اینگونه بخاطر می‌آورد که در آن بعد از ظهر پشت نور فلزی که از پنجه می‌تلبد نشسته بود و با صدای لرگ هانندش تا ورای خد تصویر نور می‌پاشید و قطره‌های عرق از پیشانی‌اش فرو می‌ریخت خوزه آرکادیو، برادر بزرگش، به نوبه‌ی خود آن تصویر زیبا را به عنوان هیراث هاندگار، برای تمام بازماندگانش باقی می‌گذاشت برعکس اورسولا از آن ملاقات خاطره‌ی بدی داشت. چون دقیقاً موقعی وارد اتاق شده بود که ملکویانس با می‌اختیاطی یک شیشه می‌کثرايد جیوه را شکسته بود.

اور سولا گفت: بُوی لِبِیس می‌آید.

ملکوبادس حمله‌ی او را تصحیح کرد و گفت: این شواهدی وجود دارد که ثابت می‌کند که لبیس ماهیت سولفوریک دارد و این فقط کمی سولبیمه (جسمی قابل تصنیع) که در آب محلول است) می‌باشد

او همیشه درباره‌ی ویژگی‌های شیطانی سنگ خون «سولفور جیوه» جزئیاتی را از اینه می‌کرد، ولی این بار اور سولا هیچ اهمیتی به او نداد و بچه‌ها را همراه خود برای دعا برپون برد و همیشه در ارتباط با ملکوبادس آن بُوی تند و تیز، را بخاطر می‌آورد.

از مایشگاه اصلی، عالوه بر داشتن یک کوزه‌ی آزمایشگاهی گلوبلنده، دودکش، صافی و خدمات دیگر، شامل یک کوره یک لیوان گلو بلند نازک، یک تخم مرغ بازسازی شده‌ی فلاسفه نیز بود تازه کولی‌ها اینها را منطبق با دستور العمل مدرن اثیق (از ابزار آلات علم شیعی) سه بازویی مریم یهودی ساخته و بازسازی کرده بودند. در کنار همه‌ی این اشیاء ملکوبادس نمونه‌ی هفت فلز به شکل هفت سیاره، فرمول‌های موسی و زوسیموس برای کیفیت بخشی طلا و یک سری از پادداشت‌ها و طرح‌ها را که مرتبط با فرایند یاد دهی بود برای آنها گذاشت که بتوانند عهده‌دار ساخت «سنگ فلاسفه» شوند سادگی فرمول‌های کیفیت بخشی طلا او را چنان مجنوب کرده بود که خوزه آرکادیو بوئنديا مدت‌ها از اور سولا خواهش کرد که اجازه دهد سکه‌های مستعمراتی را از دل خاک برپون بکشد و تا حد امکان آنها را تجزیه کند. اور سولا هم مثل همیشه در برابر پاپتیاری‌های شوهرش تسليم شد.

خوزه آرکادیو بوئنديا سی سکه‌ی طلا را در یک ماهی تابه انداخت و با برآده‌ی مس و زرنيخ و گوگرد و سرب ذوب کرد. بعد همه‌ی آنها را در یک کوزه‌ی روغن کوچک ریخت و جوشاند تا اینکه یک مایع غلیظ و فاسدی به دست آمد که بیشتر به آب تبات سوخته شباهت داشت تا طلای با ارزش. در طی این فرایند جذاسازی، ارتیه‌ی اور سولا نابود شد و هفت فلز سیاره‌ای با جیوه و ویتریول قبرسی با یه خوک به جای روغن ترب جوشید و ارتیه‌ی گرانیهای اور سولا به یک تکه تفاله‌ی سوخته شده‌ی بد بو تبدیل شد و مانند ته دیگ به صافی تابه چسبید.

هنگامی که کولی‌ها برگشتند، اور سولا تهام مردم روستا را علیه آنها تحریک کرده بود اما حس گنجکاوی از ترس قوی تر بود این بار هم کولی‌ها هنگام عبور از شهر با ابزار آلات

موسیقی‌شان سر و صدای زیادی را به راه اندخته بودند و یک جارچی نمایشگاه عجیب‌ترین کشف آسیای صغیر را اعلام می‌کرد بنابراین همه به خیمه‌ی کولی‌ها رفتند و با پرداخت یک سنت ملکویادس را دیدند که دوباره جوان و شاداب شده است. با یک دست دندان نو و براق، آنها را که لشه‌های خراب شده از اسکورپوت او را بخاطر می‌آوردند و گونه‌های فروافتاده و لیهای چروکیده‌ی او را دیده بودند، در مقابل اثبات قدرت ماوراء الطبیعه‌ی او بسیار وحشت زده شدند. وحشت آنها وقتی دو چندان شد که ملکویادس دندان‌های مصنوعی اش را در آورد و سپس آنها را در دهان خود گذاشت. در یک لحظه تبدیل به مرد سالخورده‌ی سال‌ها بیش شد و دوباره وقتی دندان‌ها را به دهان گذاشت، با اطمینان خاطر از جوانی دوباره‌اش لبخندی زد.

حتی خوزه آرکادیو بوئنیدیا نیز قبول کرد که دانش ملکویادس از حد باور گذشته است. و فقط وقتی که مرد کولی در تنهایی برایش طرز کار دندان‌های براقص را توضیح داد، توانست هیجانش را کنترل کند. آنقدر برایش ساده و حیرت‌آور بود که همه‌ی علاقه‌اش را به کیمیاگری از دست داد. دوباره دچار بحران جدید بدخلق شد. نظم تعذیبه‌ای او به حالت قبل بازگشت و تمام طول روز در خانه راه می‌رفت و به اورسولا می‌گفت: چیزهای غیر قابل باوری در دنیا اتفاق می‌افتد درست آن طرف رودخانه، انواع وسایل جاذبی یافت می‌شود، در حالی که ما مثل خرها زندگی می‌کنیم. کسانی که او را از ابتدای پیمایش مأکوندو شناخته بودند، تغیر و تحولی که در اثر نفوذ ملکویادس در او پدید آمده بود را باور داشتند.

در ابتدا خوزه آرکادیو بوئنیدیا، به جوان وطن دوستی شبیه بوده است که دستوراتی را برای پلر افشاری گیاهان و تربیت بچه‌ها و حیوانات می‌داند و با همه حتی در کارهای فیزیکی نیز برای بهبود وضع عمومی روستا همکاری می‌کرده است. از آن جایی که خانه‌اش بهترین خانه‌ی روستا بود، دیگران نیز خانه‌های خود را به همان شکل می‌ساختند. خانه‌اش یک اتاق نشیمن پرنور کوچک، یک اتاق ناهارخوری با یک ایوان بزرگ از گل‌های رنگارنگ، دو اتاق خواب، یک حیاط جلو با یک درخت بزرگ، یک با غجه‌ی تمیز داشت و جایی هم داشت که بزهای خوکها و مرغ‌ها در کنار هم با صلح و صفا زندگی می‌کردند. تنها حیوان ممنوع در خانه‌ی او و در کل روستا خروس جنگی بود. اورسولا هم مانند شوهرش برکار و فعال بود. فعال، دقیق، زنی با اعصابی پولادین که

در تمام طول زندگی اش هیچگس صدای بلندی از او نشنیده بود از سحر تا پاسی از شب همه جا حضور داشت و صدای خشن خش لباس‌هایش شنیده می‌شد با تلاش لو، کف گلی آناق‌ها، دیوارهای کاهگلی و مبلمان دست ساز خودشان همیشه پاکیزه و تعیز بود و صندوق‌های قدیعی لباس‌ها، بوی عطر ملایم ریحان می‌داد

خوزه آرکادیو بوندیا، که تا آن زمان در هر کاری در روستا بیش قدم بود، مکان خانه‌ها را طوری ترتیب داده بود که هر کسی به راحتی می‌توانست برای برداشت آب به رودخانه برسد و خیابان‌ها را طوری کنستیده بود که هیچ خانه‌ای در طول گرص‌های روز بیش از دیگری نور نگیرد. در عرض چند سال، ماکوندو چنان روستای منظم و پرتلاشی شد که سیصد نفر سکنه‌اش، نظیرش را تا آن موقع ندیده بودند روستای شاد و خوبی بود جایی که هیچگس در آن بیشتر از سی سال نداشت و هنوز قبرستانی در آنجا وجود نداشت.

از زمان ساخت روستا، خوزه آرکادیو بوندیا، برای دامها فضلهای زیادی ساخته بود در مدت کوتاهی نه تنها خانه‌ی خودش، بلکه همهی خانه‌ها را پر از سبز قباها، قناری‌ها و مرغ‌های مینا و سینه سرخ کرده بود صدای کنسرت این همه پرنده‌ی گوناگون چنان ایجاد مراحمت می‌کرد که اورسولا سوراخ گوش‌هایش را با موی پوشاند تا دیوانه نشود. اولین بار که قیله‌ی ملکویادس برای فروش فرص‌های شیشه‌ای رفع صورده به آنجا رسیده بودند همه از اینکه کولی‌ها توانسته بودند روستای گم شده‌ای را ورای باتلاق‌ها پیدا کنند متعجب شده بودند. و کولی‌ها اعتراف کردند که راه روستا را به واسطه‌ی اولز پرنده‌گان پیدا کرده بودند اشیاق پیشگامی اجتماعی، در مدت کوتاهی با تپ آهن‌زیا و محاسبات نجومی و خیالات کیمیاگری و شناخت عجایب جهان، فروکش کرده بود.

خوزه آرکادیو بوندیا که یک مرد تعیز و فعال بود، به مردی زولیده و بدلباس با ریشم در هم تبیذه تبدیل شده بود که اورسولا تها می‌توانست با چاقوی آشیز خانه ریشم‌هایش را اصلاح کند. همه او را قربانی آن علوم غریبیه می‌دانستند اما حتی آنها که او را دیوانه می‌دانستند وقتی او بیش قدم شد تا به همراه دیگران راهی از ماکوندو به دنیای اخترات بزرگ باز کنده برای عملی ساختن نقشه‌اش دست از کار خودشان کنستند.

خوزه آرکادیو بوندیا هیچ اطلاعی از چرافیای منطقه نداشت. فقط می‌دانست که رشته کوه‌های صعب‌العبوری در شرق وجود دارد و در آن سوی کوه‌ها، شهر قدیمی ریوه‌جا وجود دارد همانگونه که پدریزتر گش، آنورلیاتو بوندیای اول، برایش تعریف کرده بود، سر